

Samenwerken in transmurale palliatieve zorg:

Tips voor een sterke start

Als gevolg van werkbezoeken bij het opstarten van TAPA\$ hebben we inzicht verkregen in wat wel werkt en wat niet als je gaat starten met transmurale palliatieve zorg. We willen deze inzichten graag delen, zodat startende initiatieven daar hun voordeel mee kunnen doen en de kans van slagen groter wordt.

In het najaar van 2018 is bij de initiatieven van het project TAPA\$ (TrAnsmurale PAlliatieve zorg met passende beko\$ting) een werkbezoek afgelegd. Tijdens deze bezoeken is gesproken over wat belemmerend en wat bevorderend werkt bij het samenwerken in transmurale palliatieve zorg. De gesprekken hadden een verkennend en informerend karakter en er is nog geen systematische uitvraag gedaan. In het najaar van 2019 start de werkgroep Kwaliteit van het TAPA\$-project met kwalitatief onderzoek hiernaar. Toch kwam uit deze gesprekken al zoveel relevante en bruikbare informatie, dat we die nu alvast wilden delen. De kans op succesvolle samenwerking wordt groter als met deze factoren rekening wordt gehouden.

Vier hoofdthema's

Alle factoren bekijken, zijn er vier hoofdthema's te onderscheiden:

1. Regionale samenwerking
2. Taken en rollen van het netwerk
3. Specialist palliatieve zorg vs generalist palliatieve zorg
4. Proces en definiëring

Aan de hand van de bovenstaande vier thema's worden bevorderende factoren geschetst voor samenwerking in de palliatieve zorg.

1. Regionale samenwerking

Tips,

- Sluit aan bij bestaande regionale structuren. Kijk daarbij goed naar de context van de regio.
- Zoek een samenwerkingspartner, bijvoorbeeld een zorgverzekeraar, die ervoor kan zorgen dat palliatieve zorg een regionaal speerpunt wordt.
- Maak afspraken over de muren van de diverse zorgaanbieders heen.

2. Taken en rollen van het netwerk

Tips,

- Zorg dat de samenwerkingsafspraken goed geborgd zijn in het Netwerk PZ zijn en dat hiervoor bestuurlijk draagvlak gecreëerd wordt.
- Zorg dat verwachtingen van de zorgaanbieders waarmee samengewerkt wordt helder en besproken zijn.
- Zorg voor een duidelijke besluitvormingsstructuur binnen het netwerk.

3. Specialist palliatieve zorg vs generalist palliatieve zorg

Tips,

- Zorg dat er helderheid en duidelijkheid is over welke functionaris voor welke activiteiten ingezet kan worden in de netwerkregio.
- Beschrijf duidelijk de taken en de rollen van zowel de generalist als de specialist.
- Omschrijf de meerwaarde van de specialist. Benadruk de toegevoegde waarde van het verlenen specialistische consultatie, de deskundigheidsbevordering en ondersteuning aan andere (zorg) professionals door een specialist.

4. Proces en definiëring

Tips,

- Zorg voor een goede voorbereiding van de start van een project door bijvoorbeeld een knelpunteninventarisatie of een zelfevaluatie* palliatieve zorg.
- Hanteer een duidelijk proces voor markering, wees hierbij helder wie markeert en wanneer èn maak hierover afspraken in de netwerkregio.
- Het aanstellen van een projectleider is essentieel.
- Zorg voor een eenduidige definitie van begrippen als casemanager, specialist palliatieve zorg, transmurale zorg en transmuraal team.
- Hanteer een PDCA-cyclus, waarbij monitoring van het initiatief, het borgen van de resultaten en continue aandacht voor implementatie aanwezig is.
- Een initiatief zorgt voor bewustwording van palliatieve zorg in de regio. Maak hier goed gebruik van.

Overkoepelend thema: bekostiging

Het onderwerp 'bekostiging' wordt gezien als een belemmerende factor die alle vier de thema's overstijgt. De bekostiging is complex, omdat palliatieve zorg over alle schotten heen gaat. Het oplossen van dit vraagstuk kan niet alleen op regionale niveau en dient landelijk opgepakt te worden. PZNL ondersteunt daarom in TAPA\$ zeven initiatieven in transmurale palliatieve zorg bij het experimenteren met een tijdelijke bekostiging. Op basis van de ervaringen die daarin opgedaan worden kan advies worden uitgebracht over hoe een landelijke, structurele oplossing er uit ziet. Binnen TAPA\$ wordt daarvoor samengewerkt met de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), zorgverzekeraars en andere stakeholders.

Binnen het project TAPA\$ wordt de volgende **werkdefinitie** gehanteerd voor **transmurale palliatieve zorg**: Vormen van zorg die, toegesneden op de behoefte van de patiënt, verleend worden op basis van afspraken over lijn overstijgende samenwerking, afstemming en regie tussen generalistische en/of specialistische zorgverleners in de palliatieve zorg. Hierbij is sprake van gemeenschappelijk gedragen verantwoordelijkheid met expliciete deelverantwoordelijkheden

Waar te beginnen?

Wil je in jouw regio starten met transmurale palliatieve zorg en vraag je je af waar te beginnen? Met deze drie eerste stappen, maak je een goede sterke start: 1) wees goed voorbereid maak een analyse van wat gewenst en nodig is, 2) sluit aan bij wat er al in de regio is en 3) zorg voor goede samenwerkingsafspraken over de muren heen, met duidelijke omschrijving van taken en rollen. Er zijn al veel mooie initiatieven, we hopen op nog veel meer. Succes!

Meer informatie

Meer informatie over de zeven geselecteerde initiatieven kunt u vinden op www.stichtingfibula.nl/Documenten-Netwerken

Bent u geïnteresseerd in de factsheet van het project "TAPA\$, TrAnsmurale PAlliatieve zorg met passende beko\$ting", die kunt u ook vinden op www.stichtingfibula.nl/Documenten-Netwerken

* De zelfevaluatie palliatieve zorg is ontwikkeld om het aanbod en de organisatie van de palliatieve zorg inzichtelijk te maken en te werken aan verbetering. Deze is gebaseerd op het Kwaliteitskader palliatieve zorg. De zelfevaluatie is zowel op papier als digitaal beschikbaar: www.palliaweb.nl

PZNL

De coöperatie Palliatieve Zorg Nederland (PZNL) is opgericht met als doel om organisatie in de palliatieve zorg te verbinden, samenwerking binnen de palliatieve zorg te bevorderen, zorgdomeinen beter op elkaar te laten aansluiten en de kwaliteit van palliatieve zorg constant te verbeteren. Alles in het belang van de patiënt en diens naasten. De huidige leden van PZNL zijn, Fibula, IKNL en Stichting PaTz.

Fibula

Stichting Fibula is de landelijke organisatie van de Netwerken Palliatieve Zorg. Fibula zet zich in voor interdisciplinaire samenwerking in de Netwerken Palliatieve Zorg.

IKNL

IKNL is een onafhankelijk kennis- en kwaliteitsinstituut voor de oncologische en palliatieve zorg. IKNL doet onderzoek, faciliteert regionale samenwerking en ondersteunt kwaliteitsverbetering in de praktijk.

Stichting PaTz

PaTz staat voor palliatieve thuiszorg. Het is een methodiek om de samenwerking en deskundigheid rond de palliatieve zorg thuis te verbeteren. In PaTz-groepen werken huisartsen, (wijk)verpleegkundigen en inhoudelijk deskundigen palliatieve zorg nauw samen.